

Դ Ի Տ Ա Կ

Բ Ի Բ Զ Ա Ն Դ Ե Ա Ն

Դ Ի Ն Դ Ի Ո Յ

Ը Ն Կ Ե Ի Ո Թ Ե Ա Ն . Ա Բ Շ Ա Բ Ո Թ Ե Ա Յ

1 8 1 3 .

1 . 3 . 5 . 7 . 9 . 11 . 13 . 15 . Ն Ո Յ Ե Մ Բ Ե Ի :

Ն Ե Մ Յ Ե Ս Ս Ա Ն .

Վ Ի Կ Ի Ն Ն . 24 Հ Ի Կ Ե Թ Ե Բ Ե Ի : (1)

(2) Դ ր ա յ ն ա յ ց ա յ Թ Ե Բ Ե Ն Կ Ե Ն Ի Բ Ե Ն Գ ր ա ճ ա ժ Խ ա յ ա ր .
ն Ե Ը Հ Ի Կ Ե Թ Ե Բ Ե Ի 19 Ի Ն . 1813 .

Ս ա ք օ շ օ ն կ ա յ ս ր ք Հ ո կ ա Ե մ Ե ր Ե ր Ի 15 Ի Ն
բ օ լ ք Ի ր Ե Ն Դ օ ր օ լ ք Ժ օ ղ Լ Ե Կ Վ Ե .
ս Ի ա յ Ի ն մ օ թ Ի կ Ի ն Ե ր ք . Ի ր Ե Ն Բ ան Կ Ի ն ա ղ Թ Ե Ը ր

Ե ր Ք օ ն ն Կ Վ Ի Թ Ժ Ժ Ի ն ք օ լ ք . կ Ե Գ ր օ ն ք կ ր կ Ե ն ար
Պ ր օ ղ Թ ա յ ա Ի ն մ օ թ Ի կ , ձ ա Ի Թ Ե Ը ր Բ ան ա .
կ Ե ր Ե ր Ս Թ օ Թ Թ Ե ր Ի Թ Ժ Ժ Ի ն կ օ ղ ք Ը . ա ս Բ ա .
ն ա կ Ի ն Ե ր օ լ ն ա ղ Ը ր Ե Ի ն Տ Ե Լ Ե ք Ե Զ , Վ ա չ Ե օ յ .
Հ օ ղ ց օ ղ Ե ն գ Ե Կ Ե ր ք ս ա ս օ թ Ի կ ա մ ր ա ց օ լ ք ց ա ժ :
Պ ր օ լ ք Ը ր Պ ա օ շ Ի ձ Ի ա օ ր ն Ե ր օ լ ն Ճ Ե ն Ե
ն ա ղ Ի ն ա ղ Ը ր Պ ա կ ա Ե ց օ լ ք Ե ր Ե ր Ի ն Ե ր ք
գ օ լ ն ք : Թ Ե ն Ի Ե Ն . Փ ր ա ն ար ք Ճ Ե ն Ե ա ղ ք
ղ օ ր ա ց օ լ ք ց ա ժ Ի ր Ե Ն Բ ան ա կ ր Դ ան ա ղ ան Խ օ լ ք
Բ Ե ր օ ղ կ Ե ց Ե ր Ե ր Վ Ի Թ Թ Ժ Ժ մ Ե Կ Ե Ն Ի ն ք օ լ ք Ե ր ,
ու ր օ լ ք ան ց ն Ե լ օ ղ Ե ր ք ա գ Ե Ե Թ Ե ն պ Ի օ ր ք
ձ Ե ա .

(1) Փ ր ա ն ար ք Ի ու Ի ր օ ր ա կ Ի ն գ ա ղ Ե Թ ա .
ն Ե ր օ ղ մ Ե ր Բ Ի Լ Դ ան Դ Ե Կ ան Դ Ի օ ր ա կ Ի ն Հ ա ս օ լ ք .
ց Ի ն ք մ Ի ն Ե Ը Հ ո կ ա Ե մ Ի վ Ե ր ք Ի ն օ ր ք , ա ս կ Ե ց
Ե ա Կ Գ ա Դ Ե ր ք ց ա օ Գ ա ղ Ե Թ ա ն Ե ր ք ք ա ղ ք Ե Ի ա
պ ա շ ար մ Ի ն պ ա ժ ա Կ ա ր ք , և Ե ր ք օ ր Վ ա .
Բ Ի Ի 20 Ի ն ք ա ղ ք ք ք յ ա ն ձ ր օ ղ ք ց ա օ լ ք Ն Ե մ ց Ե Ի
ն Ե ր օ լ ն ն Ե , Հ ա ս ան մ Ե ր ձ Ե ա ք ք Ն Ե մ ց Ե Ի
գ ա ղ Ե Թ ա ն Ե ր ք , օ ր օ ղ Ե ր Կ օ ւ ա մ ր օ ղ ան պ ա
կ ա ս օ լ ք Թ Ե ր մ Ե ր Բ Ի Լ Դ ան Դ Ե Կ ան Դ Ի օ ր ա կ Ի ն ք
Լ ք Ե մ ք Ե ր Ի Դ Ե կ ա Ե մ ք Ե ր Ի , լ ք մ Ի ն ց օ լ ք Ի ն ք
ք ա ղ ք Ե լ օ ղ ա ս Գ ա ղ Ե Թ ա ն Ե ր օ լ ն մ Ե ր ք Ե ն
Հ ար կ ա օ ր գ Ի օ ն ա ղ օ ր ք Բ ան Ե ր ք :

(2) Ա ս պ ա ժ ա մ Ե ր ք Թ Ժ Ե պ Ե ա և պ ա ժ ա մ Ե .

ց Ի ն ք Բ Ի Լ Դ ան Դ Ե Կ ան Դ Ի օ ր ա կ Ի ն 66 Թ օ լ ք Ի ն մ Ե ր .
278 Ե ր Ե ս Ե ն ս կ ս ա ժ մ Ի ն Ե Ը 283 Ե ր Ե ս Ի ն վ Ե ր .
Ջ ք Փ ա ր Ի Դ օ ւ Մ օ ն Ի Թ օ լ ք Ե ն Հ ա ն ա ժ , ք ա յ ց
օ ր օ ղ Ե ա Կ շ ա ժ ա ր Ե ր օ լ ք Ի ն ա Ե ս ա ն ք ա ս
պ ա ժ ա մ Ե ր ք վ ք Ն Ե մ ց Ե Ի գ ա ղ Ե Թ ա յ Ի ն մ Ե ր ,
ան օ ր Հ մ ք ա ս ա լ կ ր Գ ր Ե ն ք Հ ա մ ա ռ օ թ Ե լ օ ղ ,
Դ Ե ր Ե մ Փ ր ա ն ար ք Ի գ ա ղ Ե Թ ա յ Ի ն պ ա ժ ա մ Ե ր
Գ ր Ե Թ Ժ ք օ ղ օ ր ք Թ ա Լ Դ մ Ե ր , Ի ն Ե պ Ե ա կ ա
մ ա ր ք Ի ն Դ Ի ս ր օ ւ ա ժ ք ք , և Թ Ժ Բ ան Ե ր ն Ի ն պ ա կ
ս Ե ր Ե ան օ ր Հ ա մ ա ր Ե ա ք ա ղ ք Ե ց ա ն Ե ն Ե ն :

ձեւացրէր թէ կերթայի որ պատերազմիլ
դէպ 'ի Ռօսսլան :

Փրանսըզները որոշէրէին որ զարնովին
դաշնակցաց հետ իրենց բոլոր բանակովը
ամուռս 16 ին առաւօտը, նմանապէս Պրու-
շէն Ճէնէալին հետ որ նոյն ատենը հա-
սերէր Սքաւալցցին քովերը, և անցնելով
Բարթհա գետը կերթարի որ Լեբսիային
վր : Աս միջոցին նմանապէս Կիւլայի Կէմ-
ցէի Ճէնէալը Լուգձէնէն առաջ կեր-
թարի որ դէպ 'ի Լինտնիո . Մերվէլտ Կէմ-
ցէին Ճէնէալը իրեն ու ետէի գունդով
կերթար դէպ 'ի Քօննէվեթձ . Կինթձէնս
թէին Մոսկովի ձիաւորներուն Ճէնէ-
ալը, ու Քլէիսթ Պուռշի Ճէնէալը հան-
դէմ Քլէնու Ճէնէալով եկան հասան
Լիպերվօլքովեթքսին առկէները : Սկսաւ
պատերազմը մեծ բանակներով սահալթը
ճին կէտօրէն առաջ . Փրանսըզները ունէին
150 հազար հոգի, և կերեւար թէ ք զաւ-
մէն բան առաջ կուգէին Փրանսըզները ե-
տեւր աւելու դաշնակցաց բանակին ալ թեւը,
և կերեցնէին Լիպերվօլքովեթքսին մօտե-
րը խիստ շատ բազմութի ձիաւորաց . սյա-
տերազմը սաստկացաւ ամեն կողմանէ զար-
հուրէի թօփի կրակով . 2 հազար թօփէն
աւելը կընտէին մեկէն բանակ բանակի
վրայ : Դաշնակցաց բանակները որ կը պա-
տերազմէին Քօննէվեթձին քովերը, որով
հետեւ անկարելի էր դէմ դնել Փրանսը-
զին մէյսի որ Փրանսըզները շատ թօփե-
րով կը պաշտպանէին կոր հանտեղի կամուր-
ջը ու գետեղէրը, մէյմալ որ խիստ խոր
տուբորա էր երկիրը, անոր համար շուտ
մը երբոր տեսն թէ կը ստարասարովին կոր
Փրանսըզները յարձակելու դաշնակցաց
կէրոնին վրայ դանգան գունդերով, ա-
նասերը Բրինչիբէ Շվարցցեմպեռի Ճէ-
նէալին գունդին ծայրը անցաւ Բլէվէս
դէտէն, ու դնաց Կրօլէրօն քաղքին առ-
ջեր . աստիկ կողմէն Մոսկովի ու Պուռշի
Ճէնէալները պատերազմեցան կըտրիձու-
թի Փրանսըզներուն հետ ու առին անոնց
մէ 5 կտոր թօփ :

Ան միջոցին որ Կէմցէի ետէի ձիաւոր-
ները կելլայինի որ Կրօպէնէն Կօսթիթձ
իրենց Ճէնէալովը, անատենը Փրանսըզ-
ները շատ ձիաւոր գունդով և հետեւակով
հասերէին դաշնակցաց ձախ թեւին վրայ
Կրօպէնէն մօտիկները, աս տեսնարով
Կօսթիթձ Ճէնէալը, առանց վայրկեան
մը կորսնցնելու յարձակեցաւ իրեն ձիա-
ւորներուն գունդով Փրանսըզին ձիաւոր-
ներուն վր ու սարմատաղն ընելով զա-
նոնք շատ սուրէ անցուց և մնացածը վըռն-

տեց իրենց կեցած տեղերէն : Անտենը
Քամբօ Պիարբի Մառէշալին տեղակալը
միացած աս Կրօպէնէն ելած ձիաւոր
գունդին հետ գային Մալք Բլարայէրիին
լեւան վրայ, ու շիակեցին իրենց թօփի
կրակը Փրանսըզի գունդին վր քովտի, և
այսպէս ետ հրեցին հոնտեղի գունդը և
առին ձեռվըներուն ծը կտոր թօփ :

Երբոր տեսաւ Փրանսըզ թէ բանը յա-
ջող չի գնաց հոս, դարձաւ ետ, ու սաստիկ
կատարուէ յարձակեցաւ դաշնակցաց բա-
նակին ալ թեւին վրայ, և կը ձանար բաժ-
նել աս թեւը բանակին կէրոնէն . ասոնց
գլխացը էլան Ալինթձէնթէին ու Քլէ-
նաու Մոսկովի ձիաւորներուն Ճէնէա-
լը, ու զարնըլեցան ասոնց հետ, մէկալ
կողմէն սկսաւ ՕրթօՖի-ՏէնիտօՖ պատե-
րազմի օգնականը Մոսկովի կայսեր իրեն
խաղախներով կրակ ընել Փրանսըզներուն
վրայ, և այնչափ սաստկացուց իրեն թօ-
փին կրակը որ Փրանսըզները պարտաւոր
վեցան նորէն ետ քաշվել, անատենը գաւ-
նակցաց բանակը ամմէրը մէկէն սկսան ա-
ռալ քաշել դէպ 'ի Վալէօսին աղէի գերբե-
րը : Աս պատերազմին մէջ Մոսկովի պի-
հասան գունդը ու Կէմցէին Կոստանթինո-
պօլիս գունդը շատ մեծ մեծ քաջութիւնը
ըրին :

Մերվէլտ Կէմցէի ձիաւոր գունդին մէկ
Ճէնէալին հրաման գնաց որ անցնի Բլէիս
սէ գետը Քօննէվեթձին մօտիկներէն . ի-
րիկվան դէմ աս Ճէնէալը անցաւ գետին
անդիկ կողմը սաստիկ պատերազմելով,
բայց Փրանսըզի մէկ գունդով որ շատ բազ-
մութի էին ք զդաշնակցաց անցնող գուն-
դը, անոր համար նորէն գետին աստիկ
կողմը վընտեցին աս անցնող պաղաղախներ .
աս գործողութե մէջ Մերվէլտ Ճէնէա-
լին տակի ձին մեռաւ, իրքնալ թիջել վե-
րաւորված գերի բռնըվեցաւ : Կիւլայի Կէմ-
ցէին Ճէնէալը հասաւ մնչել Լինտնիո և
հաստեղը որովհետեւ աղէի ամրացրէին
Փրանսըզները, աղէի կտրիձուէ դէմ գրին
ու առին դաշնակցներէն երկու թօփ :

Պրուշէն Պուռշի ձիաւորներուն Ճէնէ-
ալը քաջուէ պատերազմեցաւ Փրանսըզ-
ներուն հետ, վանտեց Մալքբէրնէն քա-
նոնք, մէկ գրօշակմբ առաւ ծովային ըս-
ված պահասան գունդէն, գերի բռնեց
2000 հոգի ու 30 կտոր թօփ : Երբոր վրայ
հասաւ գերեզր գաղբեցաւ պատերազմը :

Ամուռս 18 ին Փրանսըզին մեծ զօրութիւն
գացրէր Քօննէվեթձին մօտիկ ու ճակի
տերբը Պուռշէն Ճէնէալին, ու Շվեյտի
Բրինչիբէին գունդերուն առջեր, ու Լեբ-
սիս

սիա, քաղաքը դեռ ամուր կերպով կրպաչու պանէին Ֆրանսըզները : Ամուս 18 ին , առաւօտեան սահաթը 8 ին սիսաւ նորէն պատերազմը և գաշնակիցներուն վախճանը էր որ վաճառէն զՖրանսըզները դէպ 'ի Լիբիա : Ֆրանսըզները ամ իրենց ուժոյ վը դէմ գրին արգելելու համար դաշնակցաց բանակին յառաջադիմուելը , բայց չի կրցան դիմանալ գաշնակցաց զորուէ դէմ վաճառեցան Ֆրանսըզները մէկ բանակէ մէկ կալ բանակ . նմանապէս ալ Թուր դաշնակցաց բանակին շատ փառ հասուց Ֆրանսըզներուն , ու ամին անոնց ձեռքէն 7 կտոր Թօփ : Ըլէտի Բրինչիբէն ալ իրեն դիմացը եղած Ֆրանսըզին բանակը վաճառեց մինև Բառուստօրֆ : Եկան միացան ուրիշ գաշնակցաց գունդերնալ որ դեռ հեռու էին՝ բարորովին Ալեմցեսաանէ դուրս վըռն տեղու համար Ֆրանսըզները :

Ամուս 18 ին առաւօտեան սահաթը 10 ին Ֆրանսըզները սկսան ետքալիլ բոլոր օրը , ու հետեւեալ բոլոր գիշերը :

Դաշնակիցները սրովհետև չէին կրնար անցնել Աւաթէր գետէն անդին որչափ որ զօրք պէտք էր նէ , Լիմոնջէն ելած Ֆրանսըզներուն դէմ գնելու համար , առ պատճառաւ Կիւլայի Ճէնէալին հրաման գնաց որ երթայ իրեն բանակովը դէպ 'ի Բէկաու , ու կհօգէթէլմիշ ընէ Ֆրանսըզներուն ձիաւորները :

Ամուս 19 ին Ֆրանսըզները քալիլ էին ամմէն տէղէն , միայն կէցերէին դեռ Չուէմաուտօրֆ . պատերազմը նորէն սկսաւ ամուս 19 ին , առաւօտեան սահաթը 7 ին . և վաճառեցին խօթեցին զՖրանսըզները Լիբիա քաղքին մէջ :

Կաթուէն կայսեր զօրաց մեծ մասը ջարդուբուրդ եղած մասն Լիբիա : Աս մի շոցիս խելք ուզեց բանեցընել Կաթուէն կայսրը ազատելու համար իրեն մնացած զօրքը , Թօփերը , ու բանակին կահարաւ սիները , անոր համար դէսպան խրկեց գաշնակցաց բանակին ու խոստացաւ թէ բոլոր մնացած Սաքսոնիացիներու գունդը որ էն իր իշխանուէ տակը , իրենց կըյանձնէ , միայն թէ կրակ չընեն ու չխարտերազմին քաղքին հետ , և հրաման տան իրեն որ քաղքէն ելայ հանդարտուի բոլոր Ֆրանսըզի զօրքով , ու սարսի բոլոր հոնտեղը դրանոված իրեն մաղազաները :

Դաշնակիցները յանձն չառին աս առաջարկուելը , և Եկան տիրապետեցին քաղքին վարչներուն , և Ֆրանսըզները հարկաւորվեցան իրենց ամմէն ուժովը սրաչապանէլ քաղքին , բայց դաշնակիցները վա

ղեցին մտան քաղաքին մէջ , թէպէտ և Ֆրանսըզները անձրեկպէս կիւլէ կըթափէին դաշնակցաց վրայ : Սաքսոնիացիներուն գունդը որ ճակատերէին քաղքի հրապարակին մէջ , շուտը իրենց վէնքերը շիտ կէցին Ֆրանսըզներուն վըրայ ու սկսան ջարդել հոնտեղի եղած Ֆրանսըզները , աւսոնցմէ օրինակ պոնելով Պատէնի հետեակ գունդը , իրենք ալ սկսան պատերազմիլ Ֆրանսըզներուն դէմ , և այսպէս ամմէն կողմանց աստիպացաւ պատերազմը . աս պատճառիս համար այնչափ մեծ շփոթուէինկաւ Ֆրանսըզի բանակին մէջ որ մարտակենտին չիկրնար երևակայել . Ֆրանսըզին զօրքը ուրիշ բան չէր նայեր , բայց Եթէ իւրաքանչեւը կըջանար խաղաղ զինքը դաշնակցաց կրակէն , և այսպիսի շփոթուէն հետեանքը եղաւ որ դաշնակիցները դիւրուբժը տիրեցին բոլոր քաղքին :

Աս իրէք փառաւոր օրերուն մէջ որ դաշնակիցները բոլոր իրենց զօրուել մէկտեղ ժողոված պատերազմեցան Ֆրանսըզին բոլոր զօրուէներ հետ . դերի բունեցին ան միջապէս նոյն միջոցին մէջ 8 հազար հոգի , ասոնց մէջը կըջարկվին 3 մեծ Ճէնէալ , Ճէնէալ Լօնիսթօն , Ճէնէալ Ռէնիէն , Ճէնէալ Պեթաւան , ասոնցմէ զատ կային նաև 10 ուրիշ Ճէնէալներ : Բրինչիբէ Բօնէաթուլքի Ճէնէալը որ ամուս 16 ին Կաթուէն կայսրը ըրաւ զանի Մառէշիալ Ֆրանսըզի աքրուէն պատերազմի դաշտին մէջ իրեն ըրած կըտրիճուէն համար , չիկրնարով փախչիլ կամուրջին վըայէն զարհուրելի զօրաց շփոթուէր համար , ուզեց լողալով անդին անցնիլ . և ինչպէս որ պատմեցին դերի բունոված իրեն պատերազմի նիզակիցները խըխտովերէան դետին մէջ : Ասին նմանապէս Ֆրանսըզներուն ձեռքէն 250 կտոր Թօփ , 900 առաւպայ լցուն պատերազմի պաշարով : Ասոնցմէ զատ գտան քաղքին մէջ 15,000 էն աւելի զինուոր , հիւանդ , և վիրաւորեալ :

Պատերազմին դաշտը որ ունէր 12 մլոն երկայնուէ և այնչափ ալ լայնուէ , որուն մէջը եղաւ աս զարհուրելի պատերազմը Գերմանիայի ապառուէն ու բոլոր Եւրօպայի հանդատուէ համար , դոցված էր Ֆրանսըզի զօրաց լէշերով . և ինչպէս որ կը համբովէր վեր 'ի վերայ էն քիչ կար 40,000 : Պատերազմը լըմննալէն վերջը նոյն իրիկունը անփջապէս 8 Ռէճիմէնթ 15 հզի հետեակ զօրաց փախան Ֆրանսըզին կողմէն , ու Եկան միացան դաշնակցաց բանակին հետ :

Դաշն

Դաշնակիցները աս պատերազմներուն մէջ կորսընցուցին մեռածով վերաւորված 10 հազար հոգի: Մոսկովին ու Նէմցիին կայսերը և Պուռչին թաքաւորը ելէրէին Վաշէօին ու Բրուչունայիտին բարձր տեղակները, և ասոնք կրվելային աս անգամվան իրենց զօրաց արտաքոյ կարգի քաջութե ու սրտաուէ որ ջրչուցին թշնամիին՝ դեմ: Բրինչիբէ Շխադէմպէոկ Նէմցիի բանակին էն մեծ Ճէնէուալին, կայսերը ու Պուռչին թաքաւորը արվին պատերազմի դաշտին մէջ պատուոյ նշաններ իրեն քաջութեը համար: Նէմցիին կայսրը արվաւ պատուոյ խաչը Մարիա թէրէզան: Մոսկովին կայսրը Սթոյն Գէորդայ, Պուռչին թաքաւորը պատուոյ նշանը սև արծաթին:

Տրվին նմանադո աս պատուոյ նշանները Պուռչէո Պուռչի մեծ Ճէնէուալին, վանն զի իրեն խոհեմութե ու իրեն կըտրիճուէ աս 3 օրվան պատերազմին՝ էն դժուարին ու վտանգաւոր ատենները կըգերացըներ դաշնակցաց բանակին, և իրեն այսպիսի երևելի գործարուները շատ գիւրացուցին որ այսպիսի եղանակի ելք ունեցաւ աս 3 օրվան պատերազմը:

Պատերազմը լրջնմալէն ետև դաշնակիցները բոլոր իրենց բանակով ինկան Փրանսըզներուն ետևէն, ու քնեցին մինչև Ռէնո գետին մտները:

Ի Գ Ա Լ Ի Ա.

Հիւնէր Ռե Ճէնէուալ Նէմցիի Գեո 'ի Իդու լիայ էօր Բանակին՝ երբոր ճիւղ- Իդաւէային սահմանը, հրապարակեց աս յորդորանաց խոսքը Իսաւէաններուն:

„ Ճողովուրդ Իդաւելոյ:

Մէկ բանակովը որ կըբաղկանայ 60,000 կըտրիճ զինուորէ անցայ Ալբան լեռները ու եկայ մտայ Իդաւելայու գաշտերուն մէջ:

Բունաւորութիւն որով ջընջեց ձեր կրտրիճ կորիճ պատանիները Հիւսիսային կողմը ու Սլոանիային մէջ մէկ անարգար պատերազմիմը համար, ու ոչնչացուց ձեր արհեստները ու վաճառասիտանուեր, և զբոլոր Իդաւելան հասուց վերջի ստոխճան յուսա հատութե, հասերէ հիմայ վախճանը աս բունաւորութե:

Գոցեցի բոլոր ան պողպանները որով կու նենար հարրդտիցութիւն Նէմցեատանու հետ • պաշարեցի Իզոնցո, Իսաւէամէնթօ,

Բիալէ ու Պուէնթա գետերուն ըերանները, փախուցի ձեր զօրապետը, բայց վերջապէս չիկրնար խալըսիլ իմ ձեռքէս՝ որ կողմը ուզէ փախչիլն:

Վէսօնան, Մանդվան, Մելանը կըյուսան քիչ օրվան մէջ գտնել իրենց ալա տութիւր: Հիւսիս, Արեւելք, Արեւմուտք Եւրոպայի, թափեցին իրենց բոլոր զօրութիւն իրենց տէրուէ անկախուէր համար, և հիմայ բոլորովին ազատեցան:

Հարցուցէք Նէմցիին, Մոսկովին, Պուռչին, Սլոանիային, Փրանսըզի համար՝ որ էր տիրոջ բոլոր աշխարհքի թէ ինչ եղաւ, և կիմանաք թէ մեր թշնամիներուն չիմնաց ուրիշ զօրուէ • բայց եթէ լէշ, դերի, վերաւորված, աւարհարութի ետմ:

Պէտք չէ որ հարաւային Եւրոպան ալ անմասն մնայ ան ճշանուոր ուրախուէ նորոգելով իրենց առաջին կարգը և արգաւ յութիւր: Բարեւորութիւնը իմին Այսյեր ինծի յանձնեց աս մեծ գործողութիւր:

Ուրեքի ոտք ելէք Իդաւելայի ժողովուրդք, դուք դիտեք թէ թշնամին ի՞նչ զօրութիւն ունի որով կարենայ ինծի դեմ դնել: Իմին գրօշակիւ տակը կայ 30 հիւր զինուոր՝ որոնք աս արգար պատերազմի մէջ և ոչ մէկ թիւֆէնկիմ գեւո նետերեն, և սիրտերին կեփիկոր, որ սահաթմը առաջ իրենք ալ մասնակից ըլլան ան փառաջը՝ որ վաստակեցան ուրիշները իրենց կըտրիճութեը:

Ստնցմէ պատ նոր նոր դուռներ կը պատրաստարվինկոր Ալբան լեռներուն ետևները • վիճակը Իդաւելայի սրտըլած է:

Գլխաւոր Ճէնէուալ Նէմցիի Բանակին Պարոն Հիլլէր:

Միտա • 7 Նոյեմբեր:

Նէմցիին Ճէնէուալը որ իշխեալ Միտա ու իշխեալ Վէնէպիին պաշարման վէ, բոս աս հեպեալ վէտները:

Որովհետև Իդաւելայի փոխարքան իրեն քովը մնացած զօրքով փախաւ ու անցաւ Միլնիօ դետը, ու Վէնէտիկ քաղաքը պաշարվեցաւ, կըմանուցանեմք ժողովրդեան մեր կամը աս հետեւեալ յօդուածներով:

1. Արգելվի մտ հարրդտիցութիւր Վէնէտիկ քաղքին հետ և պաշարեալ ծով գերբին:
2. Ուրտեղ որ կեցերէ պահապան զօրք Վէնէտիկի պաշարմանը համար, հիւ մեկը կարօյ ջըլլայ ստներու աս սահմանէն անդին պաշար կերակրեղինաց, և միս՝ ոչ կին դանի և ոչ մարթած:

3. Ո՛ր որ տեսնայ մէկ մարդմը որ մէկ կերպովն ուզէ անցնիլ թէ գրսէն թէ ներսէն աս զինուորական սահմանը, մէկէն բանընլին ու յանձնընլին զինուորական դրամաւորին :

4. Ան ամէն մարդիկները որ մտիկ չունեն աս մեր կարգադրուէ, կի՛մ դէմ դնեն մէկ կերպովն, շուտը բռնընլին ու խրկընլին մեր բանակը, ու հոնտեղը մէկէն թիւֆէնիով սպանընլին :

Աս վճիռները հրատարակըն բոլոր ժողովրդեան՝ եկեղեցոյ մէջ, և կը պըրլին ամէն անդուգարձ տեղերը, ոնչ զի ամէն մարդ խմանայ, ու մահանայ չնեն թէ չի մնացալ :

Հասարակութեամբ Ռատիւօյե՛վիքս Ճէնէ՛ :

Վէնէփի 14 Նոյեմբերի :

Նոյեմբերի 5ին հրաման ելաւ քաղքին մէջ թէ 15 օրվան միջոցի մէջ ամէն մարդիկն որ ուզէնէ բերէ քաղաքը առանց տուրքի, և ամէնքը պաշար պատրաստեն իրենց 6 ամսըվան համար :

22ին ելաւ մէկ նոր հրամանմը՝ թէ առանց տուրքի կըլնան բերել քաղաքը միայն մսէ զէն՝ թէ կենդանի թէ մորթած, և աս հրամանին արվեցաւ ջը օր մտհիլէ թէ :

Են վերջը ելաւ մէկ հրամանմընալ՝ Նոյեմբերի 1ին՝ որ ազատ կընէր տուրքերէ ամ տեսակ կերակրեղինաց վերաբերեալ բաները, և ամէն մարդ որ չափ որ կըրցաւ նէ պաշար տեսնալ քաղքի և մանաւորաց համար տեսաւ մինչև Նոյեմբերի 4 :

Նոյեմբերի 3ին, կէսին կտու սահալ թը 4ին Նիցնիները հասան Մէսոպոս և երթէսի օրը պաշարվեցաւ քաղաքը, և մարդ չերկրնար երթալ գալ :

Վէնէտիկ քաղաքը երբոր պաշարվեցաւ նէ բաւական պատրաստութի տեսերէր, թէ կերակրեղէն և թէ զինուորական, 500 մէյմէկ թօփ քաջօղ խալըխի չափ տարածվերէին չորս կողմը պահպանուէ համար քաղքին առջեը կեցերէր 2 պէյլիկ նաւ 80, կի՛մ 90 թօփ քաջօղ զինեալ ամ պատրաստութի. ծովու ու ցամաքին սօղադներուն առջևնալ կեցերէին. Փոսկիւթ թաներ հանդերձ ուրիշ թօփի շարուբաներով, բերդերը թէ ծովու թէ ցամաքին աղէկը ամրացուցերէին շատ թօփերով, և վերջապէս համառօտմը բռնեց պիսպէս ամրացած էր Վէնէտիկ քաղաքը, մէյր իրեն բնական անառիկ դիրքովը, և երկդ պիս չափ զինուորական պատրաստութի՛ որ գրէ թէ անկարելի էր բռնուիլ առնուլը :

Թէպէտ և ծովէն և ցամաքէն յարձակէին պիլէ քաղքին վր՝ գրսէն պաշարօղները : Քաղքին ու բոլոր շրջակայ պաշարված տեղերը կար 15,000 էն աւելի պահապան զօրք :

Առջի օրերը քէօշէ պուճախ տեղերէն շատ կերակրեղինաց վերաբերեալ բաներ փախուցին քաղաքը, զերէմ դուրսը չեկար դէռ բաւական պաշարօղ զօրք, բայց ամ սուս 10ին եկան շատ նէմցէի զօրք և ան կից ետե քաղաքը սրեը պաշարվեցաւ. բաւաքէն թէ որ մէկը ցամաք ուզէր ելալնէ թող չէին խտար ու ետ կը գարձընէին, բայց թէ որ զինուոր փախչելու ըլլարնէ, ամ սիրով կընդունէին, և իրեն ստակ կուտային ու կը իրար կէին իրեն քաղաքը իրեն սունը. աս պատճառաւ շատ զօրք կը փախչէր քաղքէն ծածուկ :

Չուքհրի Ինկիլեզի ադրիական ծովուն մէջ եղօղ խաբուաանը, Քօրթէլացցօն առնէնէն ետե, խէրմը Նիցնի զօրք առաւ լցուց իրեն նաւերուն մէջ ու Նոյեմբերի 17ին եկաւ Քաւալինին առջև որ է ան միջապէս Վէնէտիկին քովը անալ առնելու համար. աս տեղը առանց պատերազմի առաւ, զերէմ հաստեղի հրամայօղ զօրսպետը թողուց զէնքը ու տըլաւ բերդը սրուն մէջ կար 52 զինուոր, 2 օֆիլիալ, 4 թօփ ու խէրմնալ պատերազմի պաշար :

ԼԻՒՐԻԿԵԱՆ ԳԱԻԱՌՆԵՐ .

Թրէս . 29 Հոկտեմբերի :

Դաւանդրուսիները՝ որ քի՛ն թրէսի բերդին մէջ եղած Քրանուէնէր Նիցնիին ու Ինկիլեզիին հետ՝ բերդէն ելաւու համար :

1. Թրէստի բերդը յանձնընլին Նիցնի զօրաց Նոյեմբերի 15ին թէ որ մինչև անա տենը մէկ օգնուէմը չի հասնի Փրանսընլին բանակէն կի՛մ անոր դաշնակիցներէն :

Գասարաան . Բերդը յանձնընլին դաշնակից զօրաց Նոյեմբերի 8ին, առաւօտեան սաս հալթը 10ին :

2. Զօրքը ելաց բերդէն իրենց զէնքերով, իրենց կահկարասիներով, երկու կը տօր թօփով ու աննից պարութի առապաւ ներով, ու երթան Իդալիա : Ասանց մէջ համընլին օֆիլիալները՝ որ էին Ֆրանս սրզի ծառայաւէ մէջ, կի՛մ Ֆրանսընլի գաւնակցաց՝ որ կըրնայ դըտընլին թրէստ քաղքին մէջ հիւանդ . նմանապէս անոնք որ էին Ֆրանսընլի ատեն պաշտօնատեր, և չի կըրցան երթալ իրենց գլխաւորներուն հետ՝ վն պակասուէ բեռան առապաներու : Պա

Պատասխան : Զօրքերը բերդէն ելան պատերազմի փառքով, բայց քաղաք մնալու առեւն ձգեն իրենց զէնքը և երթան իդալիս : Ասոնց՝ մէջը համըրլին ան օֆֆիլիսները որ են հիւանդ բերդին մէջ, նմանապէս պաշտօնատէրները որ չեկրբցան երթալ բեռան առաջայլի պահուուէ համար ու մնացն բերդին մէջ : Օֆֆիլիսներ : րուն տրլի իրենց սուբերը :

3. Օֆֆիլիսներուն ու զօրաց կահկարասիներուն համար, նմանապէս թօփերուն ու անոնց պարուծի սնուուկներուն փոխադրութեը համար պատրաստլին ու տրլին ամմէն հարկաւոր պէտք եղած բաները : Պատասխան : Այնպէս ըլլայ :

4. Արշափ որ տեւէ ֆրանսըն զօրաց ճամբորդութիը մինչև որ հասնին առաջապահ գունդին՝ ֆրանսըն բանակին, Նեմֆէին կայսրը տեսնոյ խորձը ու պատրաստ կերակրոյ ճամբու պաշար :

Պատասխան : Արհաւանինը զօրաց հասը վճարելու միայն :

5. Արշափ երկու կողմէն գործակախներ որ մեկը մեկալին յանձնէ թեֆտերով ցանկով բերդին մալապաները, զէնքերու ու պատերազմի սարաններու :

Պատասխան : Շուամը որովին գործակալներ երկու կողմանէ՝ ու հօկտեմբերի 31ին սկսին ցանկի մէջ առնուլ մալապաները զէնքերու են :

6. Հիւանդ ֆրանսըն զնուորներուն՝ որ են հիւանդանոցներուն մէջ պնպէս հող տարլի՝ ինչպէս հող կրտարլի Նեմֆէիններուն, և երբոր առողջանանէ խընկրլին իդալիս : Պատասխան : Այնպէս ըլլայ :

7. Ան բնակիչներուն որոնք որ յարկերէն ֆրանսըն տէրութե հետ, ամենին նեղութի ու անհանգստութի չեարլին :

Պատասխան : Ա՛հ. վն զի աս կարգադրութեը չիյնիր զօրաց ճէնէնալին իշխանուուէ առկ :

8. Մնուուկները, ու ֆրէնները որոնց մէջը կայ տէրուէ ատենական քեւթիւկները կառավարուէ, որ չեկրցան փախցընել բեռան առաջայլի պահուուէ համար, ու գրվեցաւ բերդին մէջ. յանձնրլի գործակալներուն ձեռքը, և ետքը խրրիլին հոն տեղը ուրտեղ որ կուզէ ֆրանսըն տէրութիը՝ իրեն խորձովը :

Պատասխան : Այնպէս ըլլայ, բայց այսու դաշնագրութե՞ որ չեկրցլին ան սընտուկներուն մէջ քաղքի տէրութե վերաբերեալ բաներ : 19 Հօկտեմբերի 1813 : Հնորեալ Ռապիէ զօրապետ հրամայոյ զերդին : Դաշնակցաց Նեւկէնթ : Փրէմանթ :

Համառօտութի Ալէքանայի գապէնայէն՝ Ռէնօիէ Լոյս եղած պատերազմին :

Պալիէնայի մէջ եղած դաշնակցաց բանակին մեծ ճէնէնալը որուն անուուը է Առեւտէ հասաւ իրեն բանակովը Համառլին մեծ տիկ, և զարնըվեցաւ ֆրանսըններուն հետ Հօկտեմբերի 28ին. դերի բունեց մեկ ճէնէնալը, խէլմը օֆֆիլիսալ ու 12 հաղարալ զնուոր : Աս պատերազմէն ետև Ռէքէպէրթին Բօմթէն դնայ շատ դուռնով ֆրանսֆոտթին վր՝ վաճաքուէ համար անկից որչափ որ ֆրանսըն գանայնէ : Նաբէօն կայսեր առաջապահ գունդը որ հասերը Պաքէ, և կուզէր անցնլլ Մակոնցա իրեն մնացած զօրքով Հոնֆէլեան ու կէլլէնհաուզէն՝ որ էին Համառլին Մօտիկները, ամսուս 29 էլաւ ասոնց առջը Աքետէ ճէնէնալը իրեն գունդով ու ըսկրասա պատերազմիը. դերի բունեց ֆրանսըններէն 4000 հոգի, ասոնց մէջը կար 200 օֆֆիլիսալ :

Ամսուս 30ին Նաբէօն կայսրը իրեն ամմէն ուժովը զարնըվեցաւ Աքետէ ճէնէնալին հետ. թէպէտ և Նաբէօնին զըրութի թէ ձիւտըր թէ թօփիները քան զԱքետէ ճէնէնալինը շատ էին, բայց դաշնակցաց զօրքը ապաւինելով իրենց ճէնէնալին քաշուուէ ու սրտոտուէր վր՝ իրենք ալ պէիկ կարնձուէ դէմ դրին. ֆրանսընները ամմէն իրենց ուժով ջանացին պտուռել դաշնակցաց բանակին կեպրոնը՝ Բինթմիսի դետին ճամբան բանալու համար, բայց քաջութեը պալիէնայի՝ հետեակ զօրաց, և կոսնածիւտ նեմֆէի գունդին, թող չեարլին, և իրեն թիւթիկիկին կրակովը որ սրև կարկուտապէս կրթապիէն ֆրանսըններուն վրայ, ետ հրեցին նոքէն զֆրանսընները. մինչև իրկուուն, և խէլմընալ գիլերը պատերազմեցան յուստհատաբար ֆրանսըն ձիւտորները՝ իրենց ուզածը առաջ ամեւելու, բայց լուռնայն էլաւ, և վաճապեցան ֆրանսընները հոն տեղվանը մօտիկ եղած անառններուն մէջ : Դաշնակցաց ձիւտորները իրենց կրտի ձուէ շատ փառք վատարկեցան աս պատերազմին մէջ :

Գիլերը սկսան ֆրանսընները թօփոտել Համառլ քաղաքը, ու շատ տեղ քաղքին մէջ բունիցալ թօփին կրակէն : Արետէ ճէնէնալը կեցաւ բոլոր գիլերը հոն : Աս ճէնէնալը երբոր տեսաւ թէ պիտոր պատերազմի բոլոր ֆրանսըն զօրուէ հետ՝ որ հիւ մեկ վտանգի չենալելով կուզէր անցնլլ Մակոնցա, խոհեմութի սեպեց որ թողուէր :

բարձրը ամուսն չի ին, առաւօտեան ասհա
թը 8 ին մտան ֆրանսըզները քաղքին մէջ,
աս ճէնէնալը քաղաքը տալէն ետև դնաց
բանակեցաւ Քինթմօնի դետին եղերքին
վրայ, և շարեց իրեն թօփերը ու սկսաւ
կրակ ընել ֆրանսըզներուն վր, աս կըրա
կը շատ ինսա հատուց ֆրանսըզի բանակին:

Վրէտէ ճէնէնալը ժամանակին պարաւ
դայնէրը նայելով, իրեն շատ հարկաւոր
սեպեց որ Հանաւ քաղաքը ինքը ձեռք
ձգէ նորէն, և ինացաւ ալ թէ Կաթօլէօնը
խելմը իրեն զօրքեն անցուցերէ Ռեհօ փե
տը, որոնց որ աւնու նորէն աս քաղաքը
ոն դի գէթ ետևէ եկած ֆրանսըզի ետ
քաջօղ բանակին ճամբան կտարէ: Ծա
նուցում ըրաւ իրեն բանակին կէսկէրէրէն
ետև ասհաթը շին, թէ քաղաքը պէտք է
որ աւնուիք իւրիւիւշ ընելով ամեն մեր
զօրուքը, բոլոր բանակը ստը էլան նրա
րաստփեցան, ու ամենքը մէյնէկ առիւծ
կտարած յարձակեցան կատարուէ քաղքին
վրայ իրեն դուրև ու առաջին վաղօղ ու
նենալով իրենց ճէնէնալը: Վրէտէ մեծ
ճէնէնալը մէկէն մէկ խուրչնումը վերա
ւորվեցաւ ու ինկաւ: Երբոր պատերազ
մօղ զօրքը խնցաւ թէ իրենց վեցագուն
ճէնէնալը վերաւորվեցաւ կրակ կտրե
ցան ամենքը, և ով որ կեղար իրենց առ
վըր անինայ կը ջարդէին, և այսպէս պա
տերազմելով վերջապէս առին քաղաքը
ֆրանսըզը նորէն զօրք հատուց հոնտղը և
ուղեց նորէն աւնուէ քաղաքը, բայց ասոնք
ալ առջիններունպէս ջարդուբուրդ եղած
փախան: Երկու ճէնէնալ, խելմնալ օֆ
Ֆիլիպը իրենց զինուորներէրով դերի ինկան
դաշնակցաց ձեռքը: Վրէտէ ճէնէնալին
տեղը մէկէն դրին ճէնէնալ բանակին
Էրանէլ տեղակալ Ֆելա Մառէշալը:

Պատերազմէն վերջը վերելերոյ ինչպէս
որ համըրվեցանէ դաշնակիցները դերի
բուներէն ֆրանսըզներէն 5000, աս դե
րինէրը դաշնակցաց կողմէն սպասամբեր
ու անցերէն ֆրանսըզին կողմը ասոնցմէ
զատ բունեցին 2 ֆրանսըզ ճէնէնալ 2
ձիաւոր զօրաց գունդով:

Սնուս 31 ին Հէթհման, Բլաթօֆֆ
Մոսկովին ձիաւորներուն ճէնէնալը, և
Հատաթ Ըլաուդձեմյեհուկ ճէնէնալին
ձիաւորներուն զօրապետը իրենց գուն
դերով միացան Վրէտէ ճէնէնալին ձիա
ւորներէն Հետ: ասոնք ամենքը Օռլօֆֆ
Մոսկովի ձիաւորներուն ճէնէնալին ա
ռաւորդուծի, զարնըրեցան ֆրանսըզի
վերջապահ գունդին հետ կէլէնհաւղե
նին մէջ: Բայց որովհետև ֆրանսըզներուն

բանակը արդէն խառնակուէ ու չիթուէ
մէջ ըլլալով, աս պատերազմով տահա պէ
թէր բուսուլանին շարմը ըրին, ինկաւ
դերի դաշնակցաց ձեռքը 20 օֆֆիլիալ,
1500 ալ դինուոր, ֆրանսըզները որչափ
որ շուտ կը ջանային ետ քաջվելով խաղտել
դաշնակցաց ձեռքէն, այնչափ շատ խառ
նակուծի կիցար իրենց բանակին մէջ և
դերի կիցնային դաշնակցաց ձեռքը:

Վրէտէ ճէնէնալին ձիաւորները բունե
ցին անտեղովները մէկ ֆրանսըզի բունիկ
մը, որ կը գրէր Սուլթ ֆրանսըզին Մա
ռէշալը Սպանիայի մէջ եղած դործողու
թններուն վր, ցի ինկիլիկ ճէնէնալ Վէլ
լինկթօնը Հոկտեմբերի 7 ին դֆրանսըզե
րը վաւտերէ Պիտաստաէն անդին, և մտե
րէ ֆրանսըզի տերուծի սահմանին մէջ:

Մոյեմբերի մէկին դեռ ֆրանսըզները
կրակրապետէին ֆրանսըզուծին ամուսն
չին հասաւ աս քաղաքին առջըր Վալքման
դաշնակցաց ճէնէնալը, շուտիւ պատեց
զքաղաքը, և ֆրանսըզները արիալ թախալ
պարպեցին քաղաքը, և առաւօտեան սա
հաթը ցին մտան դաշնակիցները հոն:

Օռլօֆֆ ճէնէնալը խրկուեցաւ մէկ
քանի գունդով որ շարչարէ ետ քաջօղ
ֆրանսըզի բանակը, բայց երբոր հանդի
պեցաւ ասոնց նէ, տեսաւ թէ ֆրանսըզե
րը ամեն զօրուինին մէկտեղ փոյլած, և
ամ դգուշուծի ետ կը քաջվին կոր, չիհա
մարձակեցաւ վրանին յարձակել, այլ բա
ւահան սեպեց արեկնը դիտել անոնց շարժ
մունքը: Երթէսի օրը երբոր տեսաւ թէ
ցրուեցաւ աստիս անդին միաբան գուն
դը, վաղեց վաանին, ու առաւ անոնցմէ
մէկ թօփմը, բայց չիկրցաւ հետը տանել չա
մուսին պատճառաւ: Օռլօֆֆ ճէնէնալ
ը տահա առաջ վաղեց իրեն խաղտաններով
ու հասաւ մինչև Ռօթհեմպեհուկ ուսկից
որ մէկ քանի սահաթ առաջ էլէր բացե
րէր Կաթօլէօն կայսրը, հոտեղը սկսաւ
պատերազմը, և թօփերուն սաստիկ կրա
կը բունեց դերի 400 հոգի, ասոնց մէջը
կար 20 օֆֆիլիալ: Օռլօֆֆ ճէնէնալը
սկսաւ թօփոտել Քինթմօն գետին վր է
ղած կամուրջը որ դեռ ֆրանսըզներուն
ձեռքէն: Հասաւ վրայ Բլաթօֆֆ ճէ
նէնալնալ, ու պատերազմելով գերի բըռ
նեց 1500 հոգի, և ետևնուն վաղելով քէց
զֆրանսըզները մինչև Լանժէնասպօրը, ու
հոնտեղնալ գերի բունեց 1100 հոգի:

Սնուս մէկին Օռլօֆֆ ճէնէնալը ա
ռաւօտեան դեմ գնաց Պերժէնին վրայ
հոնտեղը առաւ մէկ թօփմը, ու 15 պարու
ծի առապայ: Պերժէնին մօտիկ երկու
պար

պագապալիսն ֆրանսըզի զօրքէն 1300ի չափ՝
գէնքերնին վար ձգած խոնարհեցան դաշ-
նակցաց :

Գերններուն թիւը որ դաշնակիցները
բռնեցին պատերազմին մէջ Հանաու քաղա-
քը աններու ատեն, և հոկտեմբերի վեր-
ջն օրերու պատերազմներուն մէջ, և Կը-
համնի 20,000 հոգի, և 6 Ճէնէնաւ, և
ամմին օր երթալով կըստնար աս դերն-
ներուն թիւը: Արեւել Ճէնէնաւին վրայ
յոյս ունին ամմէնը թէ կըբռնուի:

Աս պատերազմներուն մէջ դաշնակիցքն
ալ շատ յնաս քաշեցին. Մեռաւ Նեմցէի
զրահաւոր դունդին զորապետը Ֆլաքէն-
ֆելտ. Հէկնէպէնի զորապետը 7 բրորդ
ձիաւորներուն դունդին. Ապէլէ զորա-
պետը տալփներորդ հեռակալ պագապալի-
նին. Բրնչիբէ Օէթթինկէն-Վաթերս-
թէին որ էր զորապետ երրորդ ձիաւոր
դունդին. Բրնչիբէ Օէթթինթէն Սելէ-
պէրի օգնականը Ռիթմէխթէն գլխաւոր
Ճէնէնաւին. Փոչկիկեր ատալին տեղակա-
լը 4 ձիաւոր դունդի:

Վերաւորվեցաւ բաց ՚ի Արեւել Ճէնէ-
նաւին ժանսոն Ճէնէնաւը խիստ ծանր.
Ռաբբէնհէխթ Ճէնէնաւը թէթեւ կերպով
Ռաանդէնպուռի ֆելա-մառէալը. Բլե-
նաու Ճէնէնաւը. Միւնարս Ճէնէնաւը
Բայր զորապետը 6 հեռակալ դունդի. Փօր-
թէմբա զորապետը 4 դունդի, Փուքս զորա-
պետը 6 հեռակալ դունդի: Ասոնցմէ գատ
զայ եղան 6 կի 7 հազարի չափ ալ զինուոր:

Աս Ռէնսի վր կըսած պատերազմին մէջ
դաշնակցաց որ դունդը աւելի կարնուն
ցըրուցին տէի, չէլ մէկը չեկրնար որոշէլ.
գէրէմ ամմէն դունդերը ետորը բռնեցին
մէկը մէկալէն աւելի քաջուն ընէլ, և մէ-
կը մէկալէն աւելի ֆրանսըզ ջարդէլ:

Նեմցէին կայսրը Պապիէնայի Ճէնէնա-
ւին խրկեց Մարիա Թէրէզայի ու Լէօբօլ-
աի էն մեծ պատուոյ նշանները՝ ջըջընելու
համար իրեն հաճութիւն անոր ըրած դիւ-
ցաղնական քաջութիւն որով վաճառեց զթշնա-
մին Ռէնսին անդին, ու ապառնեց բորդ
Գերմանիան բռնաւորին ձեռքէն:

Ս Պ Ա Ն Ի Ա.

Սպանիայի մէջ եղած մեծ թէ բերդը յանձ-
նելու համար Ինկիլիզին ձեռքը ֆրանս-
սըրները Ինկիլիզները ըրին մեկգմէկու
հետ աս հեռակալ դաշնագրութիւնները:

1. Մօթթէ բերդին մէջ եղած ֆրանս-
սըրնն պահապան զօրքը, պէտք է որ դե-
րի ըլլան Ինկիլիզի Թագաւորին զօրացը և
իրեն դաշնակիցներուն:

2. Աս ամմէն զօրքը մտնան Ինկիլիզին
Կաւերուն մէջ, ու երթան շիտակ Ինկիլ-
զէնուս. առանց փոխադրվելու Բասա-
ձէին Կաւահանդիսը:

3. Ճէնէնաւները, օֆֆիլիշաւները ամ-
մէն աստիճանի, նմանապէս զինուորական
բժիշկները պահեն իրենց սուրերը ու ի-
րենց մասնաւոր ունեցածը:

4. Կնիկները, սղաքը, ծերերը, ու ու-
րիշ մնացածները որ չեն զինուորական կար-
գին մէջ, խրկուի ֆրանսա հանդերձ իրենց
կահկարասիներով, բայց առաջ քննութիւն
ըլլայ վրանին:

5. Պատերազմի գործակալը որուն հետ
է իրեն կնիկը և իր երկու աղջիկը, և եր-
կու իր եղբոր որդեքը՝ կըբռնուին որ
խրկուի ֆրանսա, լի զի ինքնէ միայն բու-
լըր ազգաստոյժմն գլուխը:

Պապասիան. Աս խնդրքը տալարկիւի
Լոտս Վէլլենիթօն Ինկիլիզի մեծ Ճէնէ-
նաւին:

6. Հիւանդ ու վերաւորած զինուորնե-
րուն հոգաւորիկ իւրաքանչիւր իր աստի-
ճանին կէօթէ:

7. Ֆրանսըզն զօրքը ելլայ բերդէն
դուրս Միւսաու ըսված դունն ամ հան-
դիսութիւն ու տավուր զարնելով, և դուր-
սը յանձնեն Ինկիլիզին՝ իրենց գէնքերը,
կահկարասիները ևն ևն:

8. Հարիւր հոգիի չափ դաշնակցաց բա-
նակէն լըրնարունպէս աս դաշնագրութիւն
տիրականէն Միւսաու բերդի դռանը և
Թօֆի պատնէշներուն:

9. Ունենայ իշխանուի աս բերդին Ճէ-
նէնաւը խրկելու մէկ օֆֆիլիշաւը Սուրէթ
ֆրանսըզ մեծ Ճէնէնաւին, ինքնալ աս
օֆֆիլիշաւին տեղը փոխանակէ մէկ ինկի-
լիզ օֆֆիլիշաւը նոյն աստիճանի. ֆրանս-
սըզ օֆֆիլիշաւը ունենայ հետը մէկ օրի-
նակիւ աս դաշնագրութիւններուն:

Պապասիան. Աս որոշմանը ըլլայ Լոտս
Վէլլենիթօնին իշխանութի տակը:

10. Ինչև իցէ հոմամայնուի որ ելլայ աս
դաշնագրութեց մէջ՝ մեկնովի յօգուտ ֆրանս-
սըզի զօրաց: 7. Նոյեմբերի. 1813:

Հասպարէալ. Մօթթէօր Ճէնէնաւ բերդի:
Առահամ հրամայող Ինկիլիզի նաւերուն:

Աս գործքը՝ որ է պատմութիւն հիմնական ատենիս, տասնըհինի օրը մէյնը կըտարվի:
ԴՎԵՆԵՏԻԿ ԴՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ: